

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิมวณิชย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๓/๒๕๔๘

วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายใจ มุ่งพันธ์กลาง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ หรือไม่

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งคำร้องของนายใจ มุ่งพันธ์กลาง จำเลย (ผู้ร้อง) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๕/๒๕๔๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๔๔๕/๒๕๔๗ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ กรณีผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

พนักงานอัยการประจำศาลแขวงสุรินทร์ ฟ้องผู้ร้องต่อศาลแขวงสุรินทร์ ความผิดฐานมิภาชนะเครื่องกลั่นสุรา ทำสุราแช่ ทำสุรากลั่นโดยไม่ได้รับอนุญาต มีสุรากลั่น สุราแช่ แป้งเชื้อสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต นำออกแสดงเพื่อขายซึ่งสุราที่รู้ว่าทำขึ้นโดยผิดกฎหมาย ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๒ ทวิ และมาตรา ๔๕ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ และริบของกลาง

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลแขวงสุรินทร์ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๕ ขอให้ส่งคำโต้แย้งเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ โดยอ้างว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๒ ทวิ และมาตรา ๔๕ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ ศาลแขวงสุรินทร์ พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องของผู้ร้องมิได้เป็นการโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญอย่างไร จึงเป็นคำร้องที่เคลือบคลุม ไม่มีประเด็นให้วินิจฉัย

ศาลแขวงสุรินทร์พิพากษา เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ พิพากษาว่า ผู้ร้องมีความผิดตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๒ ทวิ และมาตรา ๔๕

ผู้ร้องยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลแขวงสุรินทร์ต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ขอให้ลงโทษสถานเบาและอุทธรณ์ว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีนี้เป็นเรื่องและผู้ร้องได้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปรากฏว่า คดีนี้โจทก์มิได้ฟ้องขอให้ลงโทษผู้ร้องตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๒๔ ผู้ร้องจึงไม่อาจร้องขอให้นำมาตรานี้ส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้และปรากฏอีกว่า ศาลรัฐธรรมนูญเคยวินิจฉัยไว้แล้วในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๖ ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๔ ดังนั้นกฎหมายมาตราต่าง ๆ ที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยไว้แล้ว ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ก็ไม่ต้องส่งไปให้วินิจฉัยซ้ำอีก จึงคงเหลือแต่ข้อที่ว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๕๗ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ หรือไม่ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๒๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

การที่ผู้ร้องอ้างว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังกล่าวข้างต้น ผู้ร้องต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า กฎหมายที่อ้างนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญอย่างไร เพราะเหตุใด ในแต่ละมาตราที่อ้าง แต่ตามอุทธรณ์ของผู้ร้องไม่มีรายละเอียดว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๕๗ อย่างไร เพราะเหตุใด และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๒๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๕๐ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๓

มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ อย่างไร เพราะเหตุใด จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ไม่จำเป็นต้องส่งข้ออ้างดังกล่าวไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

ดังนั้น คงเหลือส่วนที่จะต้องส่งไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแต่เพียงว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ หรือไม่ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ หรือไม่ โดยผู้ร้องโต้แย้งว่า ความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ของพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ เนื่องจากรัฐต้องดำเนินการให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม แต่ข้อความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ไม่เปิดโอกาสให้เกษตรกรสามารถผลิตสุร่าที่บ้านอย่างเสรี จึงไม่เป็นการเปิดโอกาสให้เกษตรกรสร้างรายได้อย่างเป็นธรรม และเมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การขออนุญาตผลิตและจำหน่ายสุร่าที่กำหนดในคำสั่งและประกาศกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นการจำกัดสิทธิของเกษตรกรอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ ยังเป็นการจำกัดและผูกขาดทั้งทางตรงทางอ้อม เมื่อพิจารณาคำสั่ง ประกาศว่าด้วยหลักเกณฑ์การขออนุญาตผลิตและจำหน่ายสุร่าแล้ว ไม่เปิดโอกาสให้เกษตรกรสามารถประกอบกิจการเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม และกรมสรรพสามิตได้อ้างว่าดำเนินการตามนโยบาย เศรษฐกิจเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด ในทางกลับกันจะเห็นได้ว่าเป็นกฎเกณฑ์ที่สนับสนุนให้การผลิตสุร่ายังอยู่ในระบบผูกขาดโดยรัฐดั้งเดิม จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๘๗

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องในเบื้องต้นแล้ว เห็นว่า ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งความเห็นดังกล่าวตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ หรือไม่ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ประเด็นที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ หรือไม่ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๒๕

ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕๒ - ๕๓/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ วินิจฉัยไว้แล้วว่า ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องจึงเหลือเพียงประเด็นเดียว คือ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ บัญญัติว่า “รัฐต้องดำเนินการให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม”

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดทำสุรา หรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การออกใบอนุญาตให้ทำสุราสำหรับใช้ในบ้านเรือน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๕ ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๑ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน ต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง” เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ เป็นบทบัญญัติที่มีไว้เป็นแนวทางเพื่อกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล อยู่ในความควบคุมตรวจสอบของรัฐสภา สำหรับพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕ ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ห้ามมิให้ทำสุรา หรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง จึงเป็นความผิด เพราะมีกฎหมายห้ามกระทำ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจึงกระทำได้ ไม่ได้เกี่ยวกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามมาตรา ๘๓ แต่อย่างใด จึงไม่มีเหตุที่จะวินิจฉัยตามคำร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๒ คน คือ

๑. นายกระมล ทองธรรมชาติ	๒. นายจิระ บุญพจนสุนทร
๓. นายนพดล เฮงเจริญ	๔. นายผัน จันทรปาน
๕. นายมงคล สระฐาน	๖. นายศักดิ์ เตชะชาญ
๗. นายสุธี สุทธิสมบูรณ์	๘. พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

๕. นายสุวิทย์ ธีรพงษ์

๑๐. นางสาวนีย์ อัสวโรจน์

๑๑. นายอภิรักษ์ จันทร์จตุลกะ

๑๒. นายอุระ หวังอ้อมกลาง

วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๒ คน คือ

๑. นายปรีชา เถลิมวณิชย์

๒. นายมานิต วิทยาเต็ม

วินิจฉัยให้ยกคำร้อง

จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

นายปรีชา เถลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ